

ФИЛОЗОФИЈА

Задатак есејског типа

Празна страница

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и пратите их.

Не okreћите страницу и не пишите есеј док то не одобри дежурни наставник.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној врећици.

Испит траје **150** минута без паузе.

У овом делу испита напишите есеј следећи приложене упуте и смернице за писање есеја.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Есеј обавезно напишите на лист за уредно писање.

Употребљавајте искључиво хемијску оловку којом се пише плавом или црном бојом.

Пишите читко. Есеј ће се бодовати с нула (0) бодова ако је нечитко написан.

Ако погрешите у писању, грешке ставите у заграде, прецртајте их и ставите скраћени потпис.

Желимо Вам пуно успеха!

Ова испитна књижица има 12 страница, од тога 2 празне.

Филозофија

Есеј

Задатак есејског типа

Пажљиво прочитајте наведене текстове. На основу њиховог поређења, према понуђеним смерницама, обликујте есеј с јасном структуром: уводним делом (постављањем тезе или хипотезе), средишњим делом (анализом и аргументацијом) и закључком (синтезом).

Први текст

Прво треба претпоставити поради чега је настала држава, и колико је облика власти што се тиче човека и заједништва живота. Речено је већ у првим расправама, у којима се одредило о господарству и господству, да је карактером и по природи човек друштвена животиња. Стога и кад им не треба узајамна помоћ, [људи] ипак ништа мање теже суживљењу. А уз то их окупља и заједничка корист, на колико сваког појединог запада удео у добру живљењу. Стога је управо то највише сврха, а заједничко је свима и појединце.

(...) Белодано је дакле како они државни пореци који узимају у обзир заједничку корист, ти су и исправни, будући према ономе што је напросто праведно; они пак који се обзиру само на [корист] владатеља, погрешни су и застрани су исправних државних поредака; ти су наине самосилнички, а држава је заједница слободних људи.

Пошто су те ствари одређене, следи развидети о државним порецима, колико их је и који су, а пре свега о оним исправним међу њима. Јер и застрани ће њихове бити белодане, пошто те одредимо.

Будући државни поредак и државна управа значе једно те исто, а државна је управа оно главно у државама, мора то главно бити или један или мањина или већина; када пак један или мањина или већина владају на заједничку корист, такви су државни пореци нужно исправни; дочим они који су на засебничку корист, било једног било мањине било већине, ти су застрани. Јер или не треба да зовемо грађанима оне који не суделују [у користи], или они треба да заједнички суделују у користи.

Аристотел (Aristotel), »Политика«

Филозофија

Есеј

Други текст

1. Но сад смо дошли до другог начина, кад приватан грађанин, не злоделима или неким другим неподношљивим насиљем, него наклоношћу суграђана постаје владаром у својој отаџбини, па се то може назвати грађанском владавином. Да се до ње дође није нужна ни посвемашња способност ни посвемашња срећа, него пре нека срећна лукавост. До те врсте владарског положаја људи се успињу или с помоћу народа или с помоћу великаша. Јер у сваком граду постоје ове две различите тежње: народ неће да њиме владају великаши и угњетавају га, док великаши хоће да владају народом и угњетавају га: а из тих опречних настојања остварује се у градовима једна од ових трију последица: или тиранија, или демократија, или безакоње.

(...)

3. (...) Не може се, дакле, и не сме разборит господар држати задате вере, ако је то на његову штету и ако је нестало разлога који су га навели да учини обећање. Кад би сви људи били добри, овај савет не би био добар; но јер су опаки и не би ни они држали веру што је теби зададоше, не мораш је ни ти држати према њима; осим тога, никад владарима није понестало ваљаних разлога да оправдају своју неверу.

(...)

5. (...) Свако види оно што хиниш, ретки знају оценити шта јеси; а и ти малобројни не усуђују се супротстављати мишљењу многих кад их брани величанство државе; и напослетку, у делима свих људи, а навластито владара, код којих нема призива и суда, гледа се на сврху. Нека, дакле, владар пази на то да побеђује и да одржи државу; средства ће се увек сматрати као часна и свако ће их хвалити, јер светина се заноси привидом и успехом саме ствари; а на свету и нема доли светине; осим тога, они малобројни немају важности, ако се већина ослања на власт.

Николо Макијавели (Niccolò Machiavelli), »Владар«

Филозофија

Есеј

Наслов есеја: **Шта је сврха државе?**

Смернице за писање

У есеју одредите појмове: „државни поредак”, „владар”, „праведност”, „заједница”, „сврха” и „појединац”.

1. Објасните који су разлози настанка државе према Аристотелу (Aristotelu).
2. Објасните Аристотелово (Aristotelovo) одређење исправног државног поретка.
3. Објасните које су основне политичке тежње у свакој заједници према Макијавелију (Machiavelliju). Који су разлози настанка државе према Макијавелију (Machiavelliju)?
4. Објасните значај и улогу заједнице у животу појединца према Аристотелу (Aristotelu) и према Макијавелију (Machiavelliju).
5. Поредите и објасните Аристотелово (Aristotelovo) и Макијавелијево (Machiavellijevo) одређење сврхе државе.

Аргументацију у есеју поткрепите примерима:

1. остварења добра за све чланове заједнице у модерној држави
2. злоупотребе политичке власти.

Лист за уредно писање

Овим простором
користи се
оцењивач.
Молимо Вас не
пишите у њега.

03

Лист за уредно писање

Овим простором
користи се
оцењивач.
Молимо Вас не
пишите у њега.

03

Лист за уредно писање

Овим простором
користи се
оцењивач.
Молимо Вас не
пишите у њега.

03

Лист за уредно писање

Лист за уредно писање

Овим простором
користи се
оцењивач.
Молимо Вас не
пишите у њега.

03

Лист за уредно писање

Овим простором
користи се
оцењивач.
Молимо Вас не
пишите у њега.

03

Празна страница

